

Основні обов'язки людини і громадянина - це закріплені в Конституції України вимоги, які пред'являються кожній людині та громадянину, аби він діяв певним, чітко визначеним конституційною нормою чином (або утримувався від вчинення відповідних дій) для забезпечення інтересів суспільства, держави, інших людей і громадян; недотримання ж цих вимог тягне за собою юридичну відповідальність. Основні обов'язки є складовою частиною правового статусу особи і забезпечують нормальне функціонування держави та життєдіяльність суспільства.

У першу чергу, треба підкреслити, що як форма та спосіб організації суспільства, держава несе відповідальність перед своїми громадянами, за забезпечення та охорону можливості реалізації прав і свобод.

Список використаних джерел:

1. Вербенський М. Г. Передне слово // Запровадження у Міністерстві внутрішніх справ України системи управління якістю: проблеми і перспективи : зб. матер. наук.-практ. конф. / М. Г. Вербенський ; упоряд. : В. В. Столбова, О. Г. Циганов ; за заг. ред. О. Н. Ярмиша. — К. : ДНДІ МВС України, 2008. — С. 6.

2. Негодченко О. В. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.07 — Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / О. В. Негодченко. — Х. : НУВС, 2003. — С. 293.

3. Кравцов А. С. Принцип пріоритету прав і свобод людини та громадянина в сучасному адміністративному праві України: поняття та сутність / А. С. Кравцов // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. — 2009. — № 2. — С. 141..

4. Негодченко О. В. Деякі організаційні аспекти визначення механізму забезпечення реалізації прав, свобод і обов'язків людини й громадянина / О. В. Негодченко // Вісник Запорізького юридичного інституту. — 2003. — № 2. — С. 9—16.

Курсант 1-го курсу ННІ №2 НАВС

Павлова Анастасія Вячеславівна

МОНАРХІЯ ЯК ФОРМА ПРАВЛІННЯ. ВИДИ МОНАРХІЙ

Важливість даної теми зумовлена тим, що і на сьогоднішній день, незважаючи на те, що республіка є історично більш прогресивною формою правління (суперечка між вченими з цього приводу триває), число монархій залишається досить великим. Дана тема також дуже актуальною в сучасних політичних умовах, тому що все голосніше лунають голоси прихильників відродження монархії в Болгарії, Румунії, Росії і т.д., але не всі з них мають уявлення про особливості даної форми правління[1]. Метою даної роботи є дослідження монархії як форми правління та її видів.

Устрій, лад держави характеризують її форми, в яких визначена організація і принципи функціонування верховної влади, структура і порядок взаємовідносин вищих державних органів, службових осіб і громадян. Традиційно форма держави включає форму правління, форму територіального (державного) устрою і форму політичного режиму. Політичні форми сучасних держав склалися протягом століть. Розрізняють дві основні форми правління: монархія і республіка[2].

Монархія (від грец. monarchia — єдиновладдя, єдинодержавність) — форма управління державою, за якою найвища влада цілком або частково зосереджена в руках єдиної особи - монарха. Даний термін був введений Арістотелем. Монархів офіційно називають по-різному: царями і царицями, імператорами й імператрицями, великими князями й княгинями, принцями і принцесами тощо. Історично дана форма правління виникла за різних обставин: могла вирости з племінного союзу, і тоді монархом стає вождь племені чи союзу племен; монархом міг стати полководець або верховний священик релігійного культу; внаслідок державного перевороту. З часом посада монарха стає спадковою - утворюються монархічні династії[3].

Монархічні форми правління :

1. Необмежена монархія - влада монарха відіграє роль єдиного державного правителя.

- Деспотична монархія - історичний попередник розвиненої необмеженої класичної монархії, її перший етап. Влада монарха-деспота спирається на могутній військово-демократичний апарат. Характерною рисою є обожнювання харизматичного лідера-монарха, наділення його певними особливостями, сакралізація, непорушний авторитет його сили[3].

- Абсолютна монархія — це форма правління, при якій вся повнота державної, а іноді і духовної влади знаходиться в руках монарха, який сам видає закони, може безпосередньо керувати адміністративною діяльністю або призначати для цього уряд, здійснює вищий суд. Піддані юридично безправні. Деякі монархії мають символічні законодавчі та інші урядові органи, які монарх може змінювати або розпускати за власним бажанням. Характерний авторитарний політичний режим, а державний режим іменується абсолютизмом. Абсолютизм був вельми поширений в XVII—XVIII століттях, найяскравіше проявився у Франції, особливо під час правління короля Людовика XIV, якому належить характерне висловлювання : «Держава — це я!». У Московській державі абсолютизм існував у формі самодержавства аж до початку XX століття. Популярність поняття абсолютної монархії істотно знизилася після Французької революції, яка сприяла поширенню ідей про уряд, заснований на народному суверенітеті. Багато народів з абсолютних монархій, таких як Марокко, перейшли до конституційної монархії. Країнами, де монарх досі зберігає абсолютну владу є Бруней, Катар, Оман, Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати[4].

- Теократична монархія — це різновид абсолютної монархії, за якої політична влада належить голові церкви або релігійному лідеру. Більшість стародавніх монархій використовували такий принцип : фараони у Стародавньому Єгипті були верховними жрецькими і проголошувалися нащадками богів; вищі посадові особи у давній Римській імперії одночасно були жрецькими і мали обов'язок здійснювати жертвоприношення, з'ясовуючи за ними найкращий спосіб дій. Державами з елементами теократії є ісламські держави. Наприклад, Саудівська Аравія і Іран підтримують релігійні суди з усіх аспектів права та релігійної поліції для підтримки соціальних вимог. Єдиною теократичною монархією в сучасному суспільстві є Ватикан. Дана монархія керована Святим Престолом, сувереном якого є Папа Римський. В його руках зосереджена абсолютна законодавча, виконавча і судова влада; обирається кардиналами на довічний термін[5].

2. Обмежена монархія - форма правління, при якій влада монарха обмежена повноваженнями інших державних органів, що може закріплюватися в конституціях. Різновидами є станово-представницька і конституційна монархія.

Конституційна монархія - монархія, при якій влада монарха обмежена конституцією, неписаним правом або традиціями, тобто статус монарха обмежений не лише формально-юридично, а й фактично. Політолог Вернон Богданор визначив конституційного монарха, як «суверена, який царює, але не управляє». Британський політичний теоретик Вольтер Багхот визначив три основні політичні права, які конституційний монарх може вільно використовувати: право на одержання консультації, право радити, і право попередити. Однак, деякі конституційні монархи зберігають значну владу та вплив і відіграють важливу політичну роль[6].

В свою чергу конституційні монархії поділяються на два підвиди : дуалістичні і парламентські.

Дуалістична монархія характеризується такими ознаками : формальна належність законодавчої влади парламенту; здійснення монархом функцій глави виконавчої влади; право монарха формувати уряд ; право накладення абсолютного вето на закони парламенту; право монарха видавати укази, що мають силу закону. Дуалістична монархія з'явилася в XVIII столітті, характерна для періодів переходу від феодалних відносин і абсолютизму до капіталізму [7, с.87]. Історичними прикладами таких держав є Німецька імперія 1871–1918 років, Російська імперія 1905–1917 років. Сучасні дуалістичні монархії: Бутан, Йорданія, Кувейт, Свазіленд, Непал.

Парламентська монархія має такі ознаки: монарх лише формально зберігає функції глави держави і має виключно представницькі повноваження; законодавча влада належить

парламенту, виконавча - урядові; всі акти, які видаються від імені монарха, створюються виконавчою владою і попередньо схвалені міністрами[7, с.88].

Станово-представницька монархія — форма правління, при якій влада монарха спирається на станово-представницькі органи влади. Є проміжним ступенем між монархією періоду феодальної роздробленості та абсолютною монархією. В країнах Європи виникла в умовах оформлення станів і ознаменувала певну централізацію управління державою. До станово-представницьких органів входили представники духовенства, світських феодалів, містян, скликалися монархами для схвалення їхньої політики [7, с.87].

Отже, монархія - форма управління державою, за якою найвища влада цілковито або частково зосереджена в руках єдиної особи. Поділяється на обмежену і необмежену, які в свою чергу мають свої види та особливості. Проте інколи в деяких країнах, що розвиваються, на основі демократизації політичних режимів практично втрачені відмінності між монархією і республікою. Говорячи про змішані і "гібридні" форми правління, слід зазначити той факт, що втрачається чіткість існуючих класифікацій монархій і за юридичними ознаками: поєднуються риси республіки і монархії (наприклад, в Малайзії), абсолютної і конституційної монархії (Кувейт), президентської і парламентської республіки[8].

Список використаних джерел:

1. Проблема сучасної монархії [Електронний ресурс] Режим доступу: http://ua-referat.com/Проблема_сучасної_монархії .
2. «Політологія - наука про політику». Підручник. М.І.Горлач, В.Г.Кремень [Електронний ресурс]Режим доступу: http://pidruchniki.com/1815040936461/politologiya/formi_politichnogo_pravlinnya
3. Монархія [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Монархія> .
4. Абсолютна монархія [Електронний ресурс] Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Абсолютна_монархія .
5. Теократична монархія [Електронний ресурс] Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Теократична_монархія .
6. Конституційна монархія [Електронний ресурс] Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Конституційна_монархія .
7. Цвік М.В., Ткаченко В.Д., Богачова Л.Л.та ін. Загальна теорія держави і права [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів]. – «Право», 2002. – 432с.
8. Нетипові форми монархічного правління в сучасному світі [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-7420-1.html>.

Здобувач кафедри теорії держави та права НАВС

Паламарчук Вікторія Андріївна

ЦЕСІЯ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ЗМІНИ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ДЕРЖАВНОЇ ТЕРИТОРІЇ

Під **цесією** прийнято вважати передачу суверенітету над певною територією однієї держави іншій державі у відповідності до певних домовленостей.

Цесія може відбуватися на підставі міжнародної угоди, згідно з рішенням міжнародних організацій (на підставі арбітражу чи плебісциту), акта купівлі-продажу чи у формі обміну територіями, але у будь-якому випадку — за добровільної згоди обох держав. Задля її реалізації здійснюють два важливі акти [1]:

- 1) зречення суверенітету над територією її попереднього власника;
- 2) набуття суверенітету новим власником.

Суб'єктами договору цесії можуть бути лише держави, і як мінімум дві. Об'єктом цесії виступає передача суверенітету над територією або передача територіального суверенітету, якщо під ним розуміється міжнародно-правова власність держави відносно території. Держава розпоряджається лише тією територією, яка їй належить, і не може